

СТАНОВИЩЕ

от **проф. д-р Васил Стоименов Николов**, ръководител на катедра „Животновъдни науки“ при Аграрен университет – Пловдив, научна специалност: „Развъждане на селскостопанските животни, биология и биотехника на размножаването“,

относно дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.3. Животновъдство, научна специалност „Птицевъдство“.

Тема на дисертационния труд: **Продуктивна характеристика на местна популация токачки (*Numida meleagris*) в Р. България“**

Автор: **Ангел Атанасов Ангелов**, редовен докторант в катедра „Животновъдни науки“, Аграрен университет – Пловдив

Научен ръководител: **доц. д-р Матина Николова**

Научен консултант: **доц. д-р Веселина Средкова**

Основание за представяне на становището: заповед РД16-52/25.01.2019 г. на Ректора на Аграрен университет – Пловдив, за участие в научно жури по защита на дисертационния труд.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът Ангел Атанасов Ангелов е роден през 1987 г. През 2012 придобива бакалавърска степен по специалност „Зооинженерство“ и паралелно- професионална квалификация „Учител“ в Аграрен университет – Пловдив. От 2012 до 2014 г. придобива две магистърски степени в същия университет- по агрономство, в „Международен магистърски курс растителна защита“ и по специалност „Селекция и репродукция на животните“. От 2015 г., след спечелен конкурс, е редовен докторант в катедра „Животновъдни науки“ на Университета.

2. Обща характеристика на дисертационния труд

Структура и обем: Дисертационният труд е написан на 219 страници и е структуриран съгласно общоприетите изисквания.

Актуалност. За повече от 10 000 години, от 10 000 вида птици, човекът е успял да одомашни 10, като от тях интензивно се използват половината. Токачка е сред посочените 10 вида, притежава ценни биологични и стопански качества, но е малко позната у нас. Настоящото

проучване е стъпка към популяризиране на вида, чрез първото по рода си мащабно комплексно изследване на двата основни вида продуктивност- яйчна и месодайна, на отглежданата у нас популация.

Уводът е кратък, рекламира добре обекта на изследването, но не представя по убедителен начин необходимостта от проучването му у нас.

Литературният преглед е добре структуриран, изчерпателен във всички аспекти на проучването, много добре написан, с богат литературен материал от 294 източника. Обзорът е ненужно натоварен с описание на видове, хибриди, цветове, към което проучването няма отношение. Първият раздел на обзора, който заема почти 10 стр. е излишен.

Целта на дисертацията е конкретна, добре формулирана във втората и обременена с обяснения в първата част на абзаца. Въобще прекалената натовареност с обяснения е характерна за цялата работа.

Двете поставени задачи са в унисон с целта за комплексно проучване на продуктивността.

3. Научни и научно-приложни резултати

Методология. Представената схема в началото на раздел „Материал и методи“, демонстрира доброто планиране на опитите, за получаване на максимално точни данни по проучваните продуктивни признаци. Подробно е описан материалът, използван в проучването, а включеният в експериментите брой птици е достатъчен за постигане на целите. Детайлно са описани условията на провеждане на експериментите- отглеждане, хранене, дори метеорологичните условия. Изчерпателно са представени методите за контрол на продуктивните признаци и методиките за анализ на качествените показатели.

Не така добре са представени така наречените „теоретико-експериментални модели за определяне влиянието на метеорологичните фактори“ и методите за статистическа обработка. Опитите за усложняване не дават по- добра и достоверна информация. Напротив, неразбирането им е довело до лоша и отчасти неправилна интерпретация, което прави резултати, описани в подраздел „Регресионен анализ“ (стр. 77) практически неизползваеми. Така например основните фактори, влияещи върху продуктивността- температура, влажност и движение на въздуха са групирани в един „компонент“, което не позволява разграничаване на влиянието им, в другия е „факторът валеж“, който е безсмислен.

Изпълнение на поставените задачи и постигане на целта. Подразделите на раздел „Резултати и обсъждане“ следват реда, възприет в предходните раздели. Направено е мащабно, детайлно и всеобхватно проучване на основните продуктивни признаци при токачките- яйчна и месна. Данните от проучването са представени в 47 таблици и са онагледени с 30 фигури. Дисертацията е богато илюстрирана. Анализът на

данните, като цяло, е изчерпателен, а резултати са съпоставени с получените от други автори.

Изследването е първото по рода си у нас за птици от вида *Numida meleagris*. В резултат на изследването са установени времето на настъпване на полова зрялост, продължителността на продуктивния период, носливостта и интензивността на снасяне през първата и втората продуктивни години. Направена е детайлна морфометрична характеристика на яйцата, на съдържанието на мастни киселини, аминокиселини и минерални вещества в жълтъка и белтъка. Направена е детайлна характеристика на месодайната продуктивност, проучени са угоителните и кланичните признаци, и качеството на месото от гръдна и бедрена мускулатура. Проучени са морфологична структура, рН, цвят, крехкост на месото, водозадържаща способност, загубите при термична обработка. Определено е съдържание на мазнини и протеин, на аминокиселини, мастни киселини, стероли, макро и микроелементи и тяхното изменение в процеса на съхраняване. Направена е органолептична преценка. Проучено е влиянието на пола и продължителност на угоителния период върху проучваните показатели. Установена е ефективността на използването на фураж при производството на яйца и месо от токачки. Установена е преживяемостта на птиците, при целогодишно отглеждане в олекотени постройките.

Направените изводи изцяло произтичат от изследването с изключение на последния, но би могло да бъдат обобщени, ако се концентрират само върху резултатите от проучването. Направените препоръки се основават на резултатите от изследването.

В процеса на работа, по реализиране на проучването, докторантът е овладял методики и е получил значителни познания в областта на научната специалност, с което е постигнато високо ниво на образователната програма при обучението.

Приемам, предложените от докторанта, теоретични и научно-приложни приноси, но считам, че са много бедно представени и не отразяват мащабите на извършената работа и действителните ползи от нея.

4. Автореферат и публикациите по дисертацията

Авторефератът е написан на 50 страници, отговаря на изискванията, точно и пълно отразява основните резултати от разработката. По материалите на дисертацията са публикувани 4 статии, 3 от които в международни списания. На една от статиите дисертантът е самостоятелен автор, а на друга - първи.

5. Бележки, препоръки и въпроси

Направените бележки са върху една незначителна и без особено значение част на разработката. Като цяло целта е напълно постигната. Поставените задачи са изпълнени. В резултат на разработената дисертация са получени нови знания с определено теоретично и приложно значение.

6. Заключение

Дисертационният труд, представен от дисертанта Ангел Атанасов Ангелов, е актуално, правилно планирано и добре изпълнено мащабно проучване. Резултатите могат да се използват в различни сфери- при развѣдната работа с проучвания вид, в хранително- вкусовата индустрия, диетологията.

Представените от дисертанта материали, отговарят на националните изисквания за придобиване на образователна и научна степен „доктор“, регламентирани в Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане.

На основата на посоченото, давам висока оценка на дисертацията и гласувам положително за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ в област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.3. Животновѣдство, научна специалност „Птицевѣдство“ на Ангел Атанасов Ангелов.

31.01.2019 г.

/Проф. д-р Васил Николов/